

Predavanje u svrhu stručnog usavršavanja inženjera šumarstva i drvne tehnologije u 2022. godini

Dr. sc. Tomislav Dubravac, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju

- 1. Naslov teme: Šumsko-uzgojna istraživanja u Nacionalnim parkovima-aktivna ili pasivna zaštita**
- 2. Stručno područje: ovlaštenu inženjer šumarstva- opći smjer, ovlaštenu inženjer šumarstva ekologije, zaštite prirode i urbanog šumarstva**
- 3. Autor: dr. sc. Tomislav Dubravac, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju**
- 4. Naziv institucije: Hrvatski šumarski institut, Cvjetno naselje 41, 10450 Jastrebarsko**

5. Sažetak predavanja i vrijeme trajanja

Šume su najvrijedniji obnovljivi prirodni resurs i opće su dobro od iznimnog značenja za Republiku Hrvatsku te uživaju njezinu osobitu zaštitu (Čl. 52 Ustava RH). Njihova se vrijednost mjeri, ne samo proizvodnjom drveta, nego i općekorisnim funkcijama koje višestruko premašuju cijenu drveta.

Posljednih se godina na različitim razinama od političkih do javnog informiranja vode žustre polemike o strategiji zaštićenih prirodnih vrijednosti. U zaštićenim područjima prirodne resurse, a to podrazumjeva i šume, koriste mnogi subjekti s različitim namjenama i pravima. Različiti subjekti često djeluju neovisno, pa čak imaju različite, nekad i suprotne interese, načine vrednovanja, zadatke, pa i znanje. Naravno, nas kao šumare zanimaju oni šumoviti. Pri tome se nameće temeljno pitanje: kako usuglasiti nužnost da se sačuva stabilnost šuma sa težnjom čovjeka da koristi šume za svoje različite potrebe, odnosno kako odrediti optimum koji zadovoljava naizgled oprečne zahtjeve.

Primarno se istraživanja odnose na šumsko-uzgojnu problematiku sa naglaskom mogućnosti prirodne obnove kao temelja opstojnosti i stabilnosti šumskih ekosustava u uvjetima pasivne zaštite. Istraživanja su fokusirana na rezultate strukture sastojine, regeneracijskih procesa, značajki mladoga naraštaja, uvjeta njegova razvoja i opstanka, kao i mogućnost primjene novih načina praćenja razvoja sastojina metodama trodimenzionalne vizualizacije horizontalne i vertikalne strukture sastojine. Rezultati se temelje na višegodišnjim kontinuiranim istraživanjima (od 1998.) na stalnim pokusnim ploham u Nacionalnim parkovima: Risnjak, Plitvička jezera, Paklenica, Krka, Mljet i Brijuni, odnosno istraživanja su obavljena u šumskim ekosustavima u prebornim šumama bukve i jele, čiste bukove šume, šume hrasta crnike i šume hrasta medunca.

Dosadašnje spoznaje, na što ukazuju i ova istraživanja, potvrđuju kako šumarska znanost i praksa, zbog svoje bogate tradicije ima znanja, mogućnosti, ali i obvezu, pomoći šumskim ekosustavima da trajno obavljaju namijenjenu im ulogu. Uvjet da se šumski ekosustavi na području Nacionalnih parkova održe u ravnoteži, a da pri tome fiziološki ne oslabe, zahtijeva

aktivan pristup zaštite glede pomaganja pozitivnih prirodnih procesa. Pri tome je važno poznavati dva načela: proizvodno najbolja šuma je biološki nastabilnija šuma, koja pruža i najveće općekorisne funkcije šuma i drugo, stručno uzgojne aktivnosti su istovremeni uvjet i jedini način da s jedne strane koristimo proizvodne funkcije šuma, a s druge strane osiguramo zaštitu i prirodno obnavljanje tih šuma. Aktivnosti treba ponajprije prilagoditi pluralnoj integralnoj aktivnoj zaštiti, koja će prednost dati očuvanju genofonda i biološke raznolikosti te danas vrlo cijenjenoj općekorisnoj funkciji vezivanja ugljika, a potpuno zaštićene površine od kojih se očekuju sekundarne prašume ograničiti na razumne površine s ciljem multidisciplinarnih znanstvenih istraživanja. Potrebno je dalje razvijati metodologije za monitoring prirodnog razvoja šuma na mrežama stalnih pokusnih ploha, a intenzitet prilagoditi našim potrebama i mogućnostima. Ovo je područje šumarstva u kojemu je potrebno intenzivirati znanstveno-istraživačke napore. Navedena istraživanja idu prilog toj tvrdnji.

Ključne riječi: Nacionalni park, struktura sastojine, prirodna obnova, 3D vizualizacija, jela, bukva, hrast crnika, hrast medunac

Trajanje predavanja - 45 min

Predavanje - regionalno po UŠP-ima/Ograncima HŠD tijekom cijele godine.

6. Ishodi učenja:

- a. Informirati javnost o nacionalnim parkovima u svijetu, Europi, okruženju**
- b. Predočiti problematiku i zakonsku legislativu upravljanja NP**
- c. Prezentirati temeljne ciljeve i metode istraživanja u NP**
- d. Prezentirati mogućnosti novog pristupa istraživanja metodama trodimenzionalne vizualizacije**
- e. Ukazati na probleme pasivnog pristupa upravljanja u NP**
- f. Prikazati konkretne rezultate višegodišnjega monitoringa na trajnim pokusnim ploham i trendove razvoja pojedinih šumskih ekosustava**
- g. Prepoznati važnost cjelovitoga sagledavanja kompleksnosti rasta i razvoja šumskih ekosustava i sudjelovanja šumarske struke u upravljanju NP**

ŽIVOTOPIS

Dr. sc. Tomislav Dubravac, dipl. ing. šum., znanstveni savjetnik u trajnom zvanju

Hrvatski šumarski institut

Zavod za Uzgajanje šuma

Cvjetno naselje 41 10450, Jastrebarsko

E-mail: tomod@sumins.hr

Tomislav Dubravac rođen je 11. svibnja 1962. godine u Tramošnici, Bosna i Hercegovina gdje završava osnovnu, a srednju šumarsku školu završava u Karlovcu. Diplomirao (1989.), magistrirao (1997.) i doktorirao (2002.) na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od rujna 1991. godine radi u Hrvatskom šumarskom institutu u Jastrebarskom. U periodu 2009.-2019. godine, obnaša dužnost Predstojnika Zavoda za Uzgajanje šuma. U zvanje znanstvenog suradnika izabran 2005., višeg znanstvenog suradnika 2009., znanstvenog savjetnika 2010., znanstvenog savjetnika na radnom mjestu 2015. U srpnju 2017. godine je izabran u zvanje znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, a od listopada 2017. godine je na radnom mjestu znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. Bio je Predsjednik Znanstvenog vijeća Hrvatskog šumarskog instituta te član Upravnog vijeća u dva mandata. Ovlašteni je inženjer šumarstva, opći smjer, ovlašteni inženjer šumarstva za ekologiju, zaštitu prirode i urbano šumarstvo, član Povjerenstva za polaganje ispita pri Hrvatskoj Komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije te savjetnik-specijalist za područje: Uzgajanje šuma, sjemenarstvo i rasadničarstvo.

Objavio je, samostalno ili u suautorstvu, više od 170 znanstvenih i stručnih članaka različitih kategorija. Od toga ih je više od 77 indeksirano u referalnim časopisima. U registar istraživača Ministarstva znanosti je upisan, MB: 188602.

Tijekom 30. godišnjega znanstvenog rada aktivno vodi i sudjeluje na mnogim Projektima pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja, «Hrvatskih šuma» d.o.o., Zagreb i Ministarstva poljoprivrede. Kao član radnih skupina, sudjelovao u izradi Pravilnika za korištenje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., na izradi više Pravilnika i Zakona iz područja šumarstva, izrade Šumsko-gospodarske osnove područja Republike Hrvatske (2016.-2025.), odobrenja Programa gospodarenja u državnim i privatnim šumama. Bio je voditelj i suradnik mnogih ekoloških i stručnih Projekata i Studija te voditelj i suradnik na više međunarodnih znanstvenih Projekata. Održao je više pozivnih predavanja. Obnašao je dužnost tehničkog i glavnog urednika znanstvenog časopisa RADOVI, glasila Hrvatskog šumarskog instituta. Bio je glavni i tehnički urednik više znanstvenih knjiga, izdavamo: Monografija Hrvatskoga šumarskog instituta (1945.-2015.), te Bibliografije Hrvatskoga šumarskog instituta (1945.-2015.). Član je uređivačkog odbora više domaćih i međunarodnih časopisa, izrade magistrarskih i doktorskih radova te mentor i voditelj znanstvenih novaka. Redoviti je član Internacionalne akademije nauka i umjetnosti u Bosni i Hercegovini (IANUBIH), član je suradnik Akademije šumarskih znanosti, mnogih strukovnih udruga, Upravnih vijeća, bio je član Nacionalnog znanstvenog vijeća za područje Biotehničkih znanosti, recenzent više znanstvenih članaka i projekata. Urednik je više knjiga kulturnog,

povijesnog i ekološkog karaktera. Društveno je aktivan u raznim Udrugama i humanitarnim akcijama. Aktivni je član Hrvatskog kulturnog društva Napredak-Zagreb od 2003., član Upravnog odbora u više mandata, od 2014.-2018. godine obnašao je dužnost predsjednika, a danas je dopredsjednik Društva. Voditelj je Kluba znanstvenika HKD Napredak-Zagreb od 2011. godine, organizirao i vodio 58 Tribina. Jedan je od utemeljitelja Udruge Hrvata Bosne i Hercegovine "Prsten". Dugogodišnji je aktivist na popularizaciji znanosti, šumarske struke i ekoloških promišljanja u elektronskim i tiskanim medijima, objavio je više od 30 stručnih i popularnih članaka. Nositelj je Spomenice Domovinskog rata (1991.-1992.), oženjen, otac dvoje djece.

Jastrebarsko, veljača, 2022.